

Torah from Around the World

*De Eeuwige zal macht aan zijn volk verlenen,
de Eeuwige zal zijn volk zegenen met vrede.*

Tehilliem 29:11

Sjabbat Jitro, 15 februari 2025/ 17 sjevat 5785

Exodus/Sjemot 19: 10 -25, 20: 1 – 23; Tanach blz. 148-150.
Haftara: Nechèmja 8: 1 - 12; Tanach blz.1682-1683.

Vertaler: Thea Koster

Coördinatie: Harry Polak

Commentaar: ***rabbijn Ana Bonnheim, Founding Executive Director Jewish Learning
Collaborative, Charlotte (North Carolina)***

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

Use the link to read or listen to the original text in English.

Iederéén telt mee bij Sinai

Wij zijn aangekomen. Alle verhalen; alle generaties tussen Adam en Eva, en de matriarchen en patriarchen; en 400 jaar slavernij in Egypte bereiken nu een hoogtepunt in de triomfantelijke verlossing van de Israëlieten. Ze leiden allemaal naar dit bijzondere moment: de Openbaring bij Sinai. In parashat Jitro begeleidt Mozes de Israëlieten naar de berg Sinai, waar ze God ontmoeten en al het drama en de glorie van de Openbaring ervaren. Bijbelcommentatoren zijn het er allemaal over eens dat één van de uitzonderlijke aspecten van de Openbaring bij de Sinai is, dat het een gemeenschappelijke openbaring is. Elk voorafgaand moment van openbaring in de Tora bestaat uit het feit dat God privé spreekt tot een of twee individuen – Noach, Avraham, Mosjee, enzovoort. Ook in andere religies komt privé-openbaring het meest voor: een individu ervaart God en deelt die openbaring vervolgens breder.

Maar op de Sinai maakt het hele volk van Israël deel uit van de Openbaring, ongeacht leeftijd, geslacht of gehandicap. Sinai is voor iedereen. In Exodus 19 brengt Mosjee de Israëlitische oudsten bijeen en vertelt dat God een verbond met de Israëlieten wil sluiten. Zij stemmen daarmee in en zeggen: “Wij zullen alles doen wat de Eeuwige heeft gezegd.” (Exodus 19:8). Mosjee, die als tussenpersoon optreedt, deelt deze woorden met God en dan bevestigt God een ontmoeting met het hele volk: “Ik kom naar je toe in een donkere wolk, dan kan iedereen het horen wanneer ik met je spreek” (Exodus 19:9). Drie dagen later “Mosjee leidde het volk het kamp uit, God tegemoet. Aan de voet van de berg bleven ze staan.” (Exodus 19:17).

Het Hebreeuwse woord “ha-am” (wat “het volk” of “de natie” betekent) wordt keer op keer herhaald. Misschien kent u de uitdrukking am Jisraeel, “het volk Israël”, dat in het moderne Hebreeuws nog steeds wordt gebruikt om het Joodse volk wereldwijd in elke generatie aan te duiden. Ha-am verwijst niet alleen naar het volk als een gemeenschappelijke entiteit, maar ook naar alle mensen, iedere individuele persoon.

Deze Exodus-taal van inclusiviteit is opmerkelijk krachtig, vooral omdat zowel de Tora als de Joodse geschiedenis niet altijd zo inclusief zijn geweest. Eén van de progressieve kenmerken van het reformjodendom is de omarming van iedereen, dus ook vrouwen, LHBTQ+-individuen en interreligieuze gezinnen. Deze kernprincipes zijn de erfenis van parashat Jitro.

Rabbijnen uit de Joodse traditie erkenden eeuwen geleden ook de kracht van inclusie. Een midrasj legde uit dat tijdens de Openbaring op de Sinai “elke Israëliet hoorde wat in zijn macht lag om te horen” (Sj’mot Rabba 28:6). Zoals bij alle menselijke ervaringen ervoer niemand Sinai op precies dezelfde manier, maar iedereen was aanwezig en deed er op de best mogelijke manier aan mee. Dit is de Joodse basis voor de veelgebruikte hedendaagse uitdrukking dat Joodse gemeenschappen “mensen moeten ontmoeten waar ze zijn”.

De betrokkenheid van iedere Israëliet, zowel bij de uittocht uit Egypte als bij de Sinai, zijn krachtige modellen voor ons vandaag de dag. Het was niet genoeg om iedereen mee te nemen op reis; iedereen moest aanwezig zijn op Sinai en Gods Aanwezigheid ervaren in donder, rook en gerommel - met alle zintuigen die hij of zij maar tot beschikking had.

Tegenwoordig denken we te vaak dat het genoeg is om iedereen bij elkaar in dezelfde ruimte te krijgen. Als we onze Joodse gemeenschappen toegankelijk kunnen maken, kan iedereen binnenkomen. Maar dat is niet wat parasjat Jitro leert, en het is ook niet wat ik heb geleerd van mijn vriend en Joodse inclusie-expert Matan Koch. Matan schrijft: “Door universele inclusie te omarmen, kunnen we altijd, overal en op elke manier klaar staan voor de aanwezigen. Het is de opwinding over de onbekende opbrengst, het potentieel van de nog niet geopenbaarde schat...”

De woorden van Matan weerklinken in de Sinai-boodschap die we in de parasja van deze week lezen. De Tora beschrijft niet precies hoe verschillende mensen de grootsheid van de Openbaring hebben ervaren. Maar we weten wel dat elk, op eigen wijze, “Iedereen in het kamp beefde” (Exodus 19:16). In onze tijd moeten we ons niet alleen concentreren op wat er gebeurt bij het helpen van mensen die willen binnenkomen, maar ook op het garanderen dat iedereen kan deelnemen aan de vele aspecten van het Joodse leven. We moeten ons afvragen op welke manieren we ons Joodse leven inclusief kunnen maken, op een manier

die erkent dat mensen dingen op verschillende manieren ervaren en hen daarom verwelkomt, en niet desondanks.

Het is ook belangrijk op te merken dat deze volledige betrokkenheid bij de Sinai niet zomaar plotsklaps gebeurt. Mosjee bereidt de Israëlieten daarop voor. God spreekt tot Mosjee en deelt de bedoeling van een Openbaring met het hele volk. Mosjee deelt vervolgens Gods woorden met de Israëlieten en het gesprek gaat heen en weer, culminerend in Gods instructies voor de Israëlieten. God geeft de Israëlieten een reeks specifieke instructies over hoe ze zich op de Openbaring moeten voorbereiden (Exodus 19:9-15). Het hele volk verschijnt niet zomaar op magische wijze, klaar om Gods aanwezigheid in zich op te nemen. Zij hebben, net als wij allemaal, tijd, informatie en voorbereiding nodig. Ongeacht hun plaats in de Israëlitische samenleving moet iedereen, althans in grote lijnen, weten wat hij kan verwachten en wat hij moet doen. Inclusie moet verder gaan dan een gezamenlijke ervaring.

Misschien was deze nadruk op volledige betrokkenheid van iedereen een deel van de reden achter Gods beslissing om de Tora zo publiekelijk te geven.

Een mooie midrasj zegt:

“Waarom werd de Tora niet gegeven in het land Israël? ... Anders had je misschien kunnen zeggen: “In mijn gebied werd de Tora gegeven.” En een ander zou kunnen hebben gezegd: “In mijn gebied werd de Tora gegeven.” Daarom werd de Tora gegeven in de woestijn, publiekelijk en openlijk, op een plek die niemand toebehoorde.” (M’chilta Bachodesh 5, geciteerd in W. Gunther Plaut, gen. ed., *The Torah: A Modern Commentary*, rev. ed. [NY: URJ Press, 2005, p. 500).

Wat een overtuigende aansporing voor ieder van ons, van degenen onder ons die moeite hebben om erbij te horen of om een plek te vinden in Joodse gemeenschappen, tot degenen onder ons die leiding geven aan deze gemeenschappen. Niemand van ons bezit het Jodendom of de Joodse traditie. Het is van ons allemaal, ongeacht onze leeftijd, geslacht, ras of bekwaamheid. Dat dit de Joodse erfenis is van Gods Openbaring (en welk diepgaander moment kan er zijn?) die ons herinnert aan de centrale rol die inclusiviteit speelt in de Joodse traditie en praktijk.